

Rune Hylby
Roskildevej 581
Snekkerup
4174 Jystrup

TILLADELSE TIL FORBEDRING AF ASKEHAVELØBET, KVL 76 - UDLÆGNING AF GYDEGRUS, SKJULESTEN OG DØDT VED

22. JUNI 2023

Vandløbsmyndigheden i Guldborgsund Kommune har d. 26. marts 2023 modtaget jeres ansøgning om at udlægge gydegrus og større sten, samt dødt ved til brinksikring og fiskeskjul i Askehaveløbet.

Projektet forløber i en strækning på Askehaveløbet fra vandløbsstation 5663 - 6460 (se oversigtskort).

Formålet med projektet er at skabe yderligere miljøforbedringer for fisk og øvrige fauna i vandløbet, samt øge biodiversiteten, uden at vandledningsevnen berøres væsentligt.

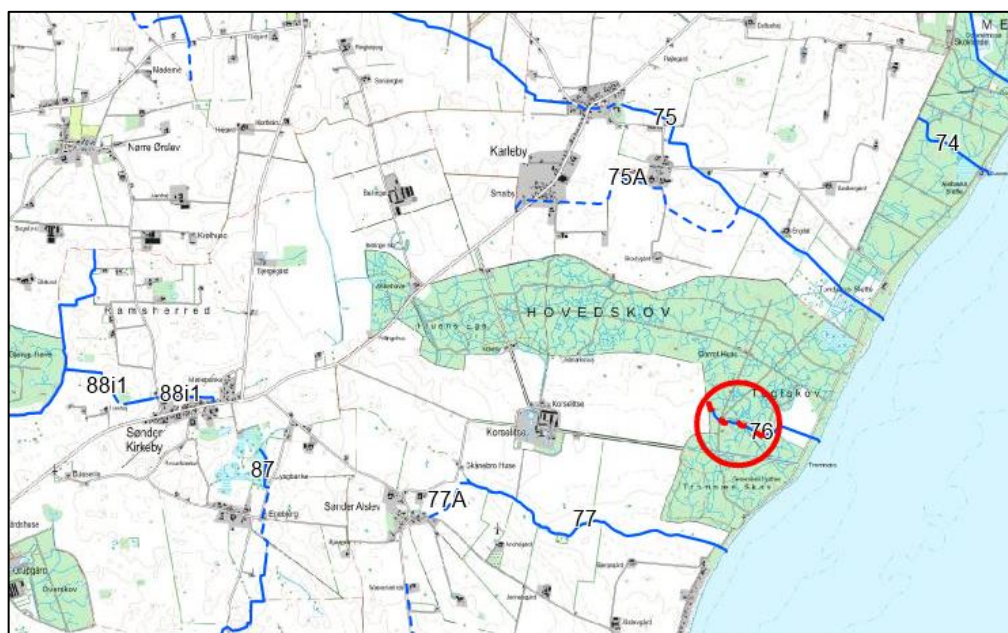
GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR & MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
TLF +45 25182661
WWW.GULDBORGSUND.DK

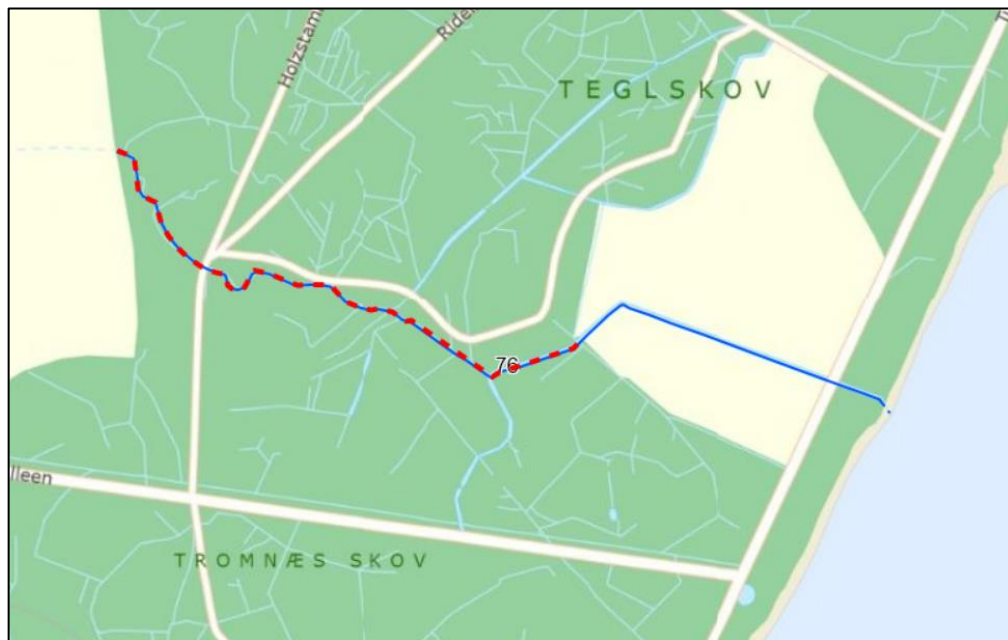
SAGSNR. 23-013274
SAGSBEHANDLER:
LYNDEY SAMANTHA CRAFT
LYSC@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Billede 1: Oversigtskort over projektstrækningen. Placeringen af projektet er markeret med rød cirkel

Billede 2: Oversigtskort over projektstrækningen

Afgørelse

Vandløbsmyndigheden i Guldborgsund Kommune giver hermed tilladelse til at udlægge gydegrus, skjulesten og dødt ved i Askehavenløbet. Tilladelsen er givet jævnfør vandløbslovens¹ §17, samt på følgende vilkår:

1. Det må lægges gydegrus og skjulsten i Askehavenløbet KVL 76 på vandløbsstrækningen st. 5663 – st. 6460, i alt 797 meter.
2. Gydegrus og skjulsten lægges oven på eksisterende vandløbsbund og som beskrevet i projektansøgningen.
3. Gydebanker og skjulsten må ikke blokere for drænudløb.
4. Dødt ved fikseres, således at det ikke bevæger sig nedstrøms og laver spærringer. Såfremt det døde ved giver udfordringer fremadrettet, skal det fjernes igen.
5. Vilkår stillet i §3 dispensationen af den 22. maj 2023 skal overholdes.
6. Vandløbsmyndigheden skal skriftlig orienteres om, at projektet er udført senest én måned efter færdiggørelsen af projektet. Orienteringen sendes til e-mail vandloeb@guldborgsund.dk

Denne godkendelse offentliggøres ved annoncering på Guldborgsund Kommunes hjemmeside www.guldborgsund.dk den 22. juni 2023, med 4 ugers klagefrist. Godkendelsen kan først udnyttes, og anlægsarbejdet må først påbegyndes, når klagefristen er udløbet og eventuelle klager knyttet til projektet er behandlet af Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. vandløbslovens §82 stk. 8.

Tilladelsen skal være benyttet inden for 3 år, fra den udstedte dato, ellers frafalder den.

¹ LBK nr. 1217 af den 25/11/2019: Bekendtgørelse af lov om vandløb

Begrundelse for afgørelse

I afgørelsen har vandløbsmyndigheden vurderet at projektet ikke vil påvirke afvandingen af området væsentligt, da faldforholdene er gode. Det gennemsnitlige fald på projektstrækningen er på 2,2 ‰.

Yderligere har vandløbsmyndigheden lagt vægt på at projektet har til formål at skabe miljøforbedringer for fauna og flora i vandløbet, og derved hjælpe til at vandløbet opnår sin miljømålsætning i statens vandområdeplaner 2021-2027.

Udlægning af skjulesten ændrer ikke mærkbart på vandafledningsevnen, men giver vandløbet større variation, der grundet den større turbulens og kontakt med luften, vil ilte vandet. Det bedre iltede vand vil give bedre levevilkår for ørred og invertebrater, samt øge vandløbets økologiske evne til at nedbryde organisk materiale. Yderligere vil de større skjulesten bruges til brinksikring, hvilket sikrer mod udskridninger af brinken. Sikringen er hovedsageligt en sikring af vandløbets afvandingssevne, men udskridninger giver også ofte en puls af fint suspenderet materiale, der når det atter udfælder, potentielt kan kvæle ørredæg og invertebrater i de nyanlagte gydebanker.

Derudover ønsker Guldborgsund Kommune at bidrage til frivillige projekter der forbedrer miljøet og sikrer biodiversiteten i kommunen.

Sagens indhold

Beskrivelse af projektet

Der er i en årrække observeret stor gydeaktivitet i Askehaveløbet, men der mangler variation i vandløbet til den store mængde yngel, der klækker i gydebankerne.

Derfor er der på projektstrækningen et behov for både gydesubstrat i form af gydebanker, samt skjulesten og sten til sikringen af brinken. Det ville også være hensigtsmæssigt at udlægge dødt ved, for at give den ørredyngel der skal overleve på strækningen til smolt-stadiet, yderligere skjul at leve i og søge føde ved.

Der vil blive anlagt 3 gydebanker á 5 meters længde på strækningen – i alt 6m³. Udlægningen af gydegrus sker jævnfør DTU Aquas vejledning "Sådan laver man en gydebanke for laksefisk"². Gydegruset består af en stenblanding på 85 % nøddesten (Ø 16-32 mm) og 15 % singels (Ø 32-80 mm). Gydegruset lægges oven på vandløbsbunden med en tykkelse på ca. 20 cm. Stuvningszonen kontrolleres på udvalgte gydebanker via "Stokkemethoden" som også er beskrevet i DTU Aqua vejledning. Hver gydebanke vil højst stuve vandstanden 5 cm ved gydebankens begyndelse.

Mellem hver gydebanke vil der blive udlagt større sten (300 – 700 mm) på strækningen. Disse vil fungere både som skjulesten for fisk og smådyr, og vil bidrage til at forøge vandhastigheden, samt sikre brinken mod nedskridning. Derfor udlægges de største sten langs kanten, mens de andre lægges i strømrønden, hvilket vil øge den fysiske variation.

Det døde ved fastgøres til brinken med naturlige materialer, efter tre forskellige metoder som tager udgangspunkt i de faktiske forhold. Disse forklares nærmere i den vedhæftede ansøgning. Det eksisterende dødt ved skal som udgangspunkt udnyttes.

² "Sådan laver man en gydebanke", DTU 2015: <https://www.fiskepleje.dk/vandloeb/restaurering/gydegrus>
<https://vimeo.com/110116920>

Målsætning jf. vandområdeplanerne

Askehavenløbet (KVL 76) er målsat i Vandområdeplanerne 2021-2027 til at skulle opnå god økologisk tilstand. Den aktuelle tilstand er dårlig økologisk tilstand.

Udgifter

Udgifterne i forbindelse med projektet afholdes primært af Gruspuljen.

Guldborgsund Kommune bidrager til projektet ved at stille maskiner til rådighed.

Lodsejeraccept

Projektstrækningen st. 5663 – 6460 ligger på matrikel 1e Korselitze HGD., Sdr. Alslev og ejes af Det Classenske Fideicommis.

Lodsejer ser positivt på projektet, med kommentar om at faskinerne ved fastgørelse af dødt ved ikke må forhindre vandets frie gennemstrømning. Dette tages der selvfølgelig hensyn til.

Tidsplan

Projektet ønskes udført sensommeren 2023, således at forholdene er optimale.

Høring

Projektet har været sendt i 4 ugers offentlig høring ved annoncering på kommunens hjemmeside den 27. april 2023, samt sendt til høringsberettigede myndigheder og organisationer.

Kommunen har ikke modtaget kommentar til projektet i høringsperioden.

Anden lovgivning

VVM-screening

Projektet er omfattet af bilag 2, nr. 10f "Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb" i Miljøvurderingsloven³. Kommunen har screenet projektet i henhold til lovens §21. På baggrund heraf er det konkluderet, at der ikke er behov for at udarbejde en miljøkonsekvensrapport for at gennemføre projektet, da vandløbsprojektet ikke anses for at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Afgørelsen blev annonceret den 27. april 2023 med efterfølgende 4 ugers klageperiode. Der er ikke indkommet klager.

Naturbeskyttelsesloven

Askehavenløbet er beskyttet jf. Naturbeskyttelseslovens⁴ §3 og en ændring af den nuværende tilstand kræver en §3-dispensation, som skal søges separat.

Dispensationen er givet den 22. maj 2023. Der er ikke modtaget kommentarer.

Vurdering af projektets påvirkning af Natura 2000-område

Nærmeste Natura 2000-områder er beliggende ca. 4,26 km fra projektet. Det er N257, Halskov Vænge (Habitatområde 266) og N175 Horreby Lyng (Habitatområde 154).

³ LBK nr. 4 af 03/01/2023: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

⁴ LBK nr. 1392 af 04/10/2022: Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse

Med denne afstand til Natura 2000-området, vurderes projektet ikke at påvirke Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag væsentligt.
Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne fremgår af vedlagte bilag.

Vurdering af projektets påvirkning af bilag IV-arter

Center for Teknik & Miljø foretog søgning i Danmarks Miljøportals Naturdatabase den 31. maj 2023 på og omkring arealet. Der er ikke registreret nogle Bilag IV- eller beskyttede arter.

I området vurderes det dog, at der findes Bilag IV-arter i form af padder og flagermus. Vandløb er ikke de primære yngle- og rasteområder for padder, og da projektet ydermere udføres i sensommeren, uden for paddernes yngletid, vurderes projektet ikke at påvirke eventuelle padder i området.

I skoven findes flere arter af flagermus. Projektet indeholder ingen bygningsfjernelse eller fældning af træer, der kan have betydning for flagermus.

Center for Teknik & Miljø vurderer derfor, at det ansøgte projekt ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets Bilag IV eller ødelægge plantearter optaget på Bilag IV.

Fredede fortidsminder

Inden for 70 meter fra projektstrækningen, er der en fredet gravhøj. Projektet kommer ikke til at påvirke højen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet via Klageportalen, som findes på forsiden af www.naevneneshus.dk.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er offentliggjort. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Ønsker du at klage, skal der betales et gebyr på 900 kr. som privatperson og som virksomhed eller en organisation, skal der betales 1.800 kr. i gebyr.

Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Du kan finde yderligere vejledning om gebyrordningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/vejledning.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Følgende personer og organisationer kan også klage:

- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen

- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er at beskytte natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Vandløbsmyndigheden informerer hvis andre klager over denne afgørelse. Hvis der bliver klaget, må du ikke udnytte godkendelsen før sagen er afgjort i Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Yderlige spørgsmål til projektet kan rettes til vandløbsmedarbejder Lyndsey Craft på mail lysc@guldborgsund.dk, eller via telefon 25182661.

Med venlig hilsen

Lyndsey Samantha Craft
Biolog/Vandløbsmedarbejder

Guldborgsund Kommune er underlagt Persondataforordningen. Vi skal derfor give dig en række oplysninger om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder som registreret. Du kan læse mere herom på www.guldborgsund.dk/oplysningspligten. I fysiske breve er indholdet vedlagt.

En kopi er sendt til:

- Ansøger
- Lodsejer
- Danmarks Naturfredningsforening (lokalafdeling)
- Danmarks Sportsfiskerforening
 - Hovedpostkasse
 - Regionalt team
- Naturstyrelsen Storstrøm
- VKST a/s
- Museum Lolland-Falster
- Kystdirektoratet
- Fiskeristyrelsen Øst

Bilag 1:**Natura 2000-område nr. 257 Halskov Vænge (H266)**

Halskov Vænge har et samlet areal på 42 ha. Området er en af landets bedst bevarede fortidsmindeskove, og skoven rummer hele 6 stendysser og 72 gravhøje, som blev bygget af bronzealderens bønder. Gravhøjene ligger samlet i 3 grupper, hvor jorden ikke har været bearbejdet siden oldtiden. I Halskov Vænge findes ligeledes Falsters største sten, som blev bragt dertil for 15.000 år siden af isen. Sidst i 1700-tallet bestod Halskov Vænge af tre små skove, som efterfølgende er blevet bevaret og udvidet. Indenfor Natura 2000-området er der en fredning af skovarealet, som har til formål at beskytte og bevare skoven og fortidsminderne.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H266 Halskov Vænge	
Naturtyper:	Surt overdrev (6230) Ege-blandskov (9160) Bøg på muld (9130)
Arter:	Bredøret flagermus (1308)

Natura 2000-område nr. 175 Horreby Lyng og Listrup Lyng (H154, H252)

Natura 2000-området har et areal på ca. 700 ha og udgøres af skovene Hannenov og Ovstrup skove og de to moser, henholdsvis Horreby Lyng og Listrup Lyng, der også kaldes for Borremosen. Moserne er dannet som højmoser, hvor tørvemosser er vokset ind over en afløbsløs sø, der er opstået i en istidslavning. I moserne har der fundet tørvegravning sted bl.a. under 2. verdenskrig, hvilket har resulteret i dannelsen af flere søer. Moserne ligger med en indbyrdes afstand på ca. 3,5 km.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H154 Horreby Lyng	
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130) Hængesæk (7140) Kransnålalge-sø (3140) *Avneknippemose (7210) Næringsrig sø (3150) Riggær (7230) Brunvandet sø (3160) *Skovbevokset tørvemose (91D0) *Højmose (7110) *Elle- og askeskov (91E0) Nedbrudt højmose (7120)
Arter:	Stor kærguldsmed (1042) Bredøret flagermus (1308)

Ansøgning om udlægning af Gydesubstrat, sten til sikring af brink og skjul, samt dødt ved i Askehaveløbet, st. 5663-6460, i alt 797 meter.

Undertegnede skal hermed på vegne af Lystfiskeriforeningen for Nykøbing Falster og Omegn, og Den sjællandske Grusbande, ansøge om tilladelse til udlægning af gydesubstrat, sten til sikring af brink og skjul, samt dødt ved i Askehaveløbet, som har sit udløb i Østersøen på østsiden af Falster.

Askehaveløbet, 19. januar 2023

Vi ønsker at forbedre de fysiske forhold ved udlægning af gydesubstrat, samt sten og dødt ved på en nøje udvalgt strækning, hvor faldforholdene er gode, og hvor der, på baggrund af disse, ikke er nogle vandafledningsproblemer.

Lodsejer på strækningen er Det Classenske Fideicommis, der ejer godserne Corselitze herunder Næsgaard på Falster, samt Fuglsang og Priorskov på Lolland.

Projektets formål:

Formålet med dette projekt er at skabe yderligere miljøforbedringer for fisk og øvrige fauna i vandløbet, samt øget biodiversitet uden at vandafledningsevnen berøres væsentligt, da den nøje udvalgte strækning har et godt fald.

Samtidig vil vi sikre brinkerne mod nedskridning med udlægning af kant- og skjulesten, samt udlægge dødt ved således, at ørredynglen kan finde skjul og føde. Vi ønsker at forbedre vandløbet yderligere således, at det kan fungere som gyde- og opvækstvandløb for ørreder med god økologisk tilstand.

Projektets Lokalitet:

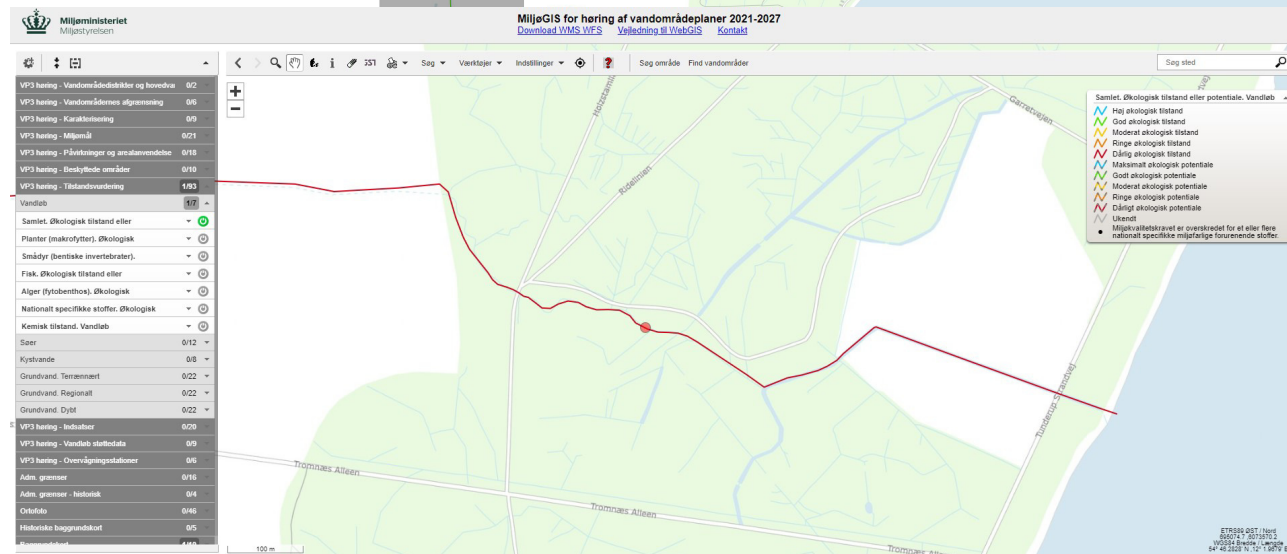
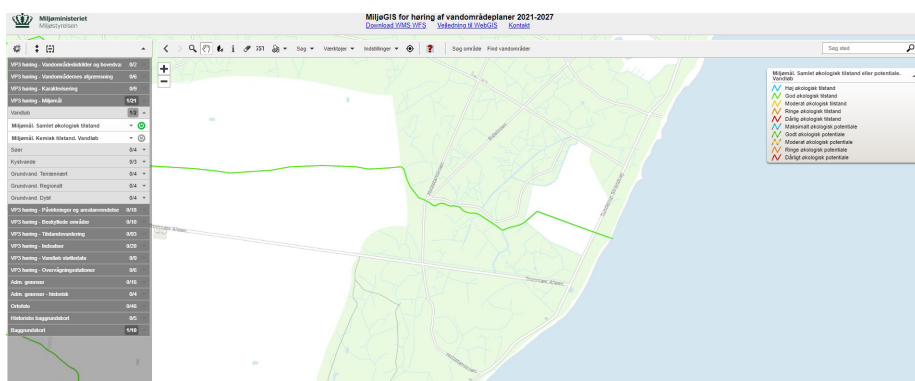
Askehavenløbet var tidligere et B3-målsat vandløb, jævnfør regulativ af 1993.

8.2 Målsætningen for vandløbet

Askehavenløbet, strækning 1 samt Askehavenløbet, strækning 2, er i henhold til den godkendte recipientkvalitetsplan af 1985 målsat som C, afledning af vand. I "Forslag til REGIONPLANTILLÆG", juni 1992 er målsætningen for Askehavenløbet, strækning 1, station 5657 - 6749 fra Teglskov til Østersøen dog sat til B3-vandløb. Der er taget udgangspunkt heri ved regulativudarbejdelsen.

Med implementering af Vandrammedirektivet skal Askehavenløbet efter 2027 opfylde miljømålet god økologisk tilstand.

Ifølge Miljøstyrelsens optegnelser er dette endnu ikke opnået, idet der i den seneste optegnelse for vandløbet noteres, at der er ringe økologisk tilstand.

Askehavenløbets totale længde er omtrent 6.750 m langt, hvoraf 2.640 m er rørlagt.

Vandløbet har et samlet opland på 6,96 km². Jævnfør vandløbsregulativet har Askehavenløbet en vintermedianmaksimum vandføring på 60 l/s/km² og en vintermiddel vandføring på 10 l/s/km².

På projektstrækningen (st. 5663-6460) løber Askehavenløbet i Teglskoven, tilhørende Corselitze Gods, inden vandløbet har sin udmunding i Østersøen.

Der er ringe variation i vandløbet udover en smule nedfaldne grene, kviste, enkelte skjulesten, samt en større samling gydebanks, der blev udlagt under et projekt i 2018, hvor blandt andet vi udlagde og tilrettede gydebanksene i samarbejde med Guldborgsund Kommune.

Det har dog vist sig, vi ikke var kloge nok dengang, hvorfor der nu mangler variation til den store mængde yngel, der klækker i gydebanksene, der hvert år bliver brugt i Askehavenløbet.

Bundbredden varierer mellem 1-2 meter, og der er ikke grødevækst på projektstrækningen, grundet skyggevirksomhed fra træerne i skoven.

Den faktiske bundbredde står i skærende kontrast til vedligeholdelsen beskrevet i regulativet for den pågældende strækning.

3. VANDLØBETS DIMENSIONER

Vandløbsmyndigheden har besluttet, at Askehavenløbet's vedligeholdelse på strækning 1 skal ske på basis af en fastlagt teoretisk skikkelse, mens Askehavenløbet's vedligeholdelse på strækning 2 (rørlagt) skal ske på basis af fastlagt geometrisk skikkelse.

8.3 Hensigten med vedligeholdelsen

Vandløbsmyndigheden har besluttet, at vedligeholdelsen af strækning 1 skal udføres således, at vandløbets fysiske tilstand er i overensstemmelse med en B3-målsætning.

Ved vandløbets vedligeholdelse forstås de fysiske indgreb, der foretages i vandløbet for at sikre den fastlagte vandføringsevne.

Hvilket udmønter sig i følgende strømrendebredder i vandløbet i forbindelse med vedligeholdelsen.

Grøden skæres i den nedenfor angivne strømrendebredde, og skal så vidt muligt skæres i bund.

Station	Strømrendebredde
m	cm
1077 - 4263	20 - 40
5652 - 6716	20 - 40

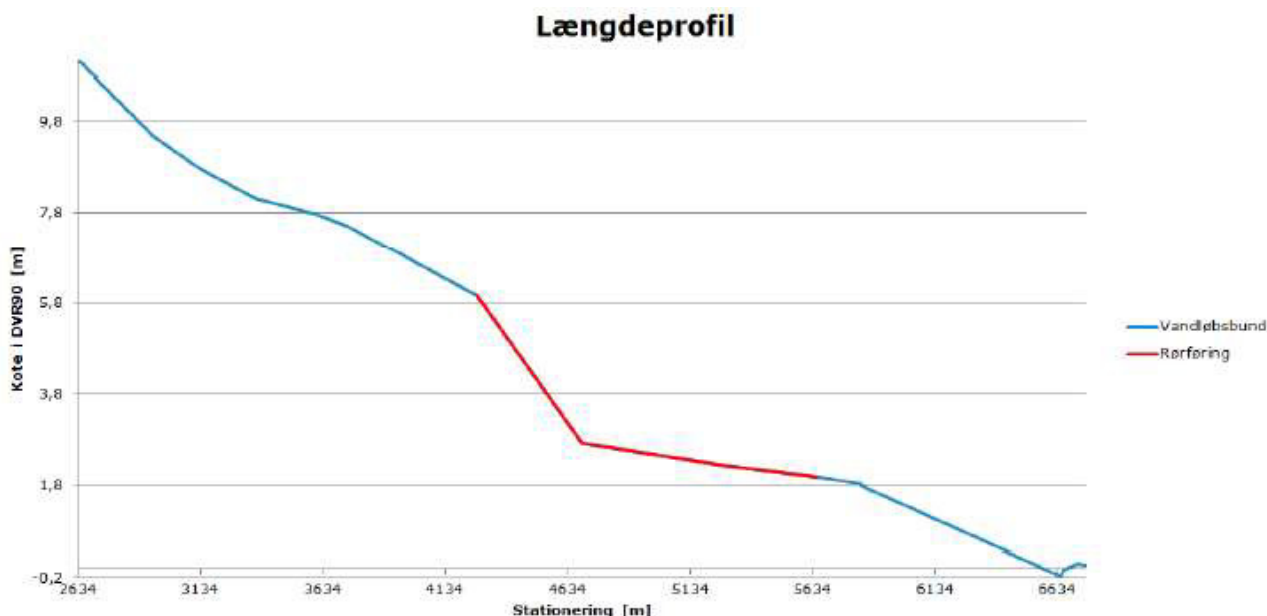
Arbejdet udføres manuelt, enten som håndarbejde med le eller med motoriserede håndredskaber. Kan arbejdet ikke udføres manuelt af sikkerhedsmæssige årsager, kan det udføres med maskine.

På projektstrækningen (st. 5663-6460) er faldforholdene gode, jævnfør nedenstående tabel, hvor det fremgår, at faldet på projektstrækningen er op til 2,7 %.

Station m	Vandløbs bundkote/afsats- kote / brønd ind- /udløbskote cm DNN	Bundbredde/af- satsbredde eller rørdimension cm	Fald ‰	Anlæg	Anmærkning
3724	743/758		x		
3725	743	x	x	x	Rørindløb
		Ø100	0		
3733	743	x	x	x	Rørudløb
3734	743/758		x		
			2,5		
4239	617/632	30/120	x	1	
			2,9		
4263	610/625		x	x	Styrt
4263	551		0		Sandfang
4265	587	x	x		Rørindløb
			7,5		
4694	264	Ø80	x		1,25 m brønd
			0,8		
5277	215	x	x		1,25 m brønd
		Ø90	0,7		
5652	190	x	x	x	Rørudløb
5663	190/205		x		
		30/120	0,7	1	
5827	179/194		x		
5828	174	x	x	x	Brøindløb
		130	0		
5834	171	x	x	x	Brøudløb
5835	180/195	30/120	x		
			2,7		
6460	14/29	30/120	x	1	
			0,6		
6650	3/18	30/120	x	x	

0667

Kigger vi lidt nærmere på opmålingen af projektstrækningen, foretaget i 2017, kan vi se et gennemsnitligt fald på projektstrækningen på 2,2 ‰ $(1,9-0,14)*1000/797 = 2,2 ‰$.

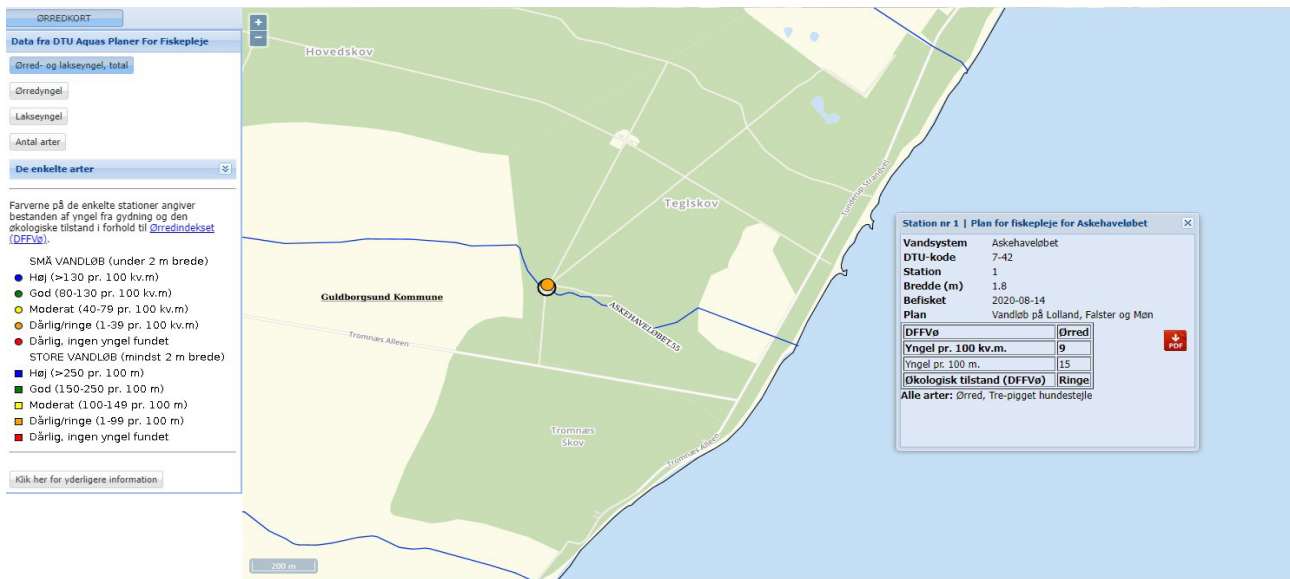
Der er en del gydesubstrat på projektstrækningen, og der er observeret stor gydeaktivitet i Askehavenløbet i en lang årrække. Der udsættes ikke ørreder, hverken yngel eller mundingssmolt.

07-42
Korselitse Bæk
(Askehavenløbet)
(1-2)

Udspringer nordvest for Askehave og løber igennem denne inden vandløbet bliver rørlagt på en 1 km strækning under marken ved Korselitse. Det frie løb har stedvist fine fysiske forhold, men er desværre sommerudtørrende. I Teglskov løber vandet igen frit med gode sving, gruset og stenet bund samt skjul i form af grene og træ-rødder. I modsætning til forrige undersøgelse blev her nu konstateret lidt ørredyngel, men bemærkelsesværdigt få i betragtning af de fysiske forhold. På de nederste 300 meter inden udløbet i Østersøen bliver vandløbet kanaliseret med blød og leret bund.
Lgd.: 1 km, br.: 1,7 m, dybde: 5-25cm.
Ingen udsætning.

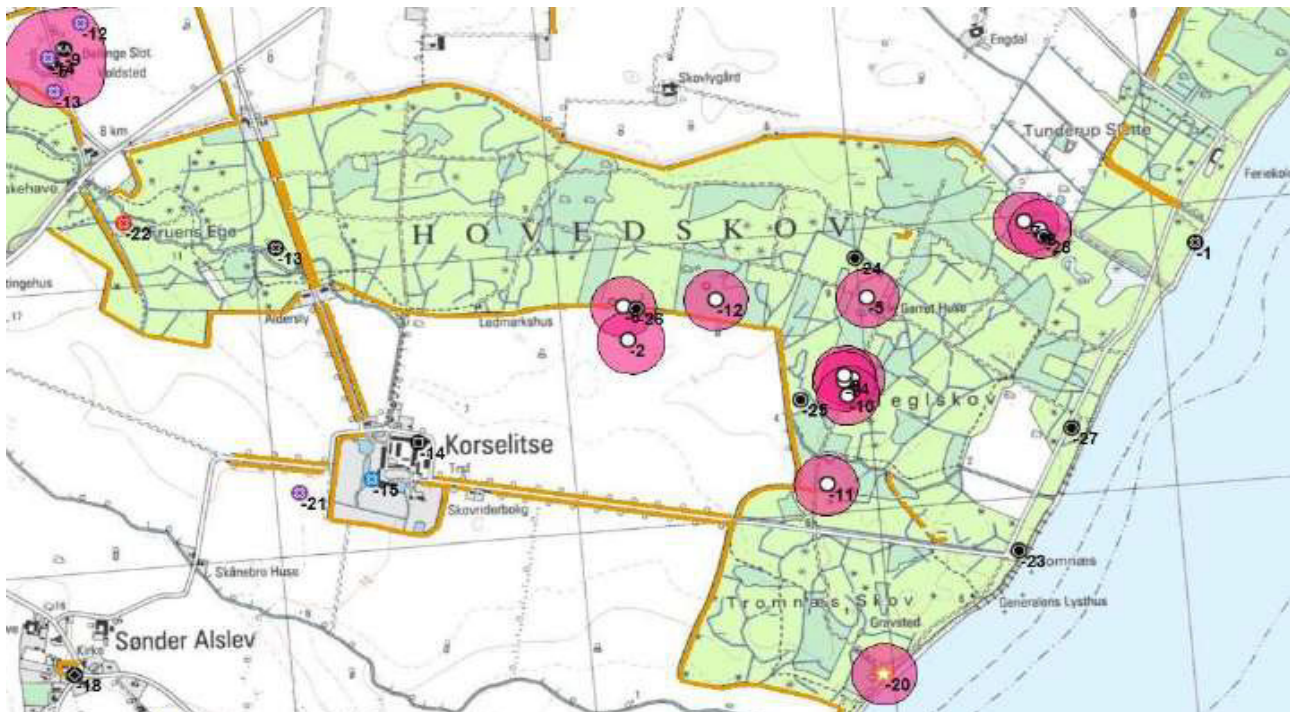
Som det fremgår af ovenstående undersøgelse fra "Plan for fiskepleje i vandløb på Lolland, Falster og Møn, Distrikt 7, vandsystem 09-56, Distrikt 8, vandsystem 01-49", af Peter Geertz-Hansen, af Askehavenløbet i 2020, hvor DTU Aqua undersøgte fiskebestanden, var vandløbet desværre delvist sommerudtørret, men man fandt dog en mindre bestand af yngel på projektstrækningen.

Ikke nok til god økologisk tilstand på F-ørred indekset, men dog nok til at kunne konstatere ringe tætheder, hvilket er én af årsagerne til, vi yderligere ønsker at restaurere strækningen, netop da gydeaktiviteten er stor på projektstrækningen.

I de følgende to år, i 2021 og i 2022 blev Askehaveløbet undersøgt af en rådgiver fra Limno Consult, som kunne konstatere, at ynglen i 2021 trak ud i Østersøen under sommeren, mens ynglen i 2022 ikke gjorde dette. Bemærkelsesværdigt og uden et egentligt mønster.

Der er i nærheden af projektområdet registreret 17 gravehøje, hvoraf 11 er fredede, som angivet nedenfor. Dette vil ikke have betydning for projektet, men nævnes her for god ordens skyld.

Oversigt over placering af fredede fortidsminder angivet som hvidt punkt med 100 meters omkringliggende bufferzone.

Beskrivelse af projektforslaget.

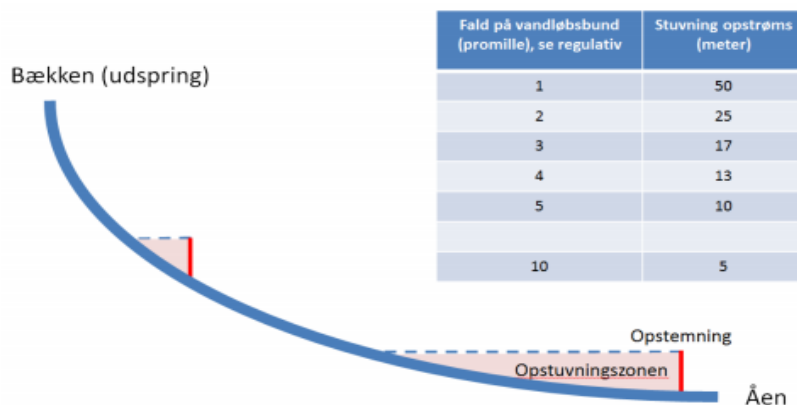
Projektforslaget indebærer følgende ændringer i Askehaveløbet.

På projektstrækningen er der både behov for gydesubstrat og der er behov for udlægning af primært skjulesten og sporadisk sten til sikring af brink.

Samtidig er det formålstjenstligt at udlægge dødt ved således, at den ørredyngel, der skal overleve på strækningen til smolt-stadiet (1 år), har yderligere skjul at leve i og søge føde ved.

Der anlægges i første omgang 3 gydebanker á 5 meters længde på den ca. 800 meter lange strækning, i alt 6 m³.

Gydebankerne består af gydesubstrat, der lægges i et tæppe på ca. 20 cm. Gydesubstratet består af 15% singels (ø 32-80 mm) og 85% nøddesten (ø 16-32mm).

Figur 7
Beregning af opstuvningszonens længde i vandløb med forskelligt fald på vandløbets bund. Effekten af opstuvning er længst i vandløb med ringe fald. Tabellen viser opstuvningszonens længde ved en opstuvning på 5 cm. Opstuvningszonen vil være dobbelt så lang, hvis man laver en opstuvning på 10 cm.

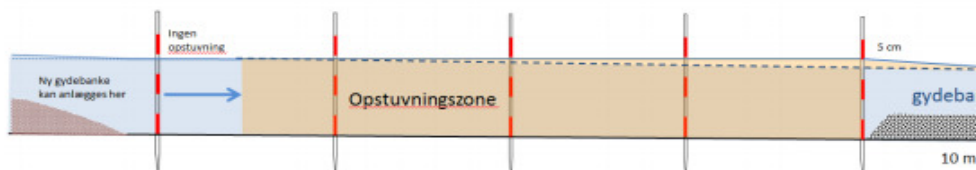
Gydebankerne vil blive udlagt ifølge vejledningen fra DTU Aqua: "Sådan laver man en gydebanke", se: <https://vimeo.com/110116920>.

Udlægningen vil blive kontrolleret vha. "stokkemethoden" på udvalgte gydebanker således, at det er fuldt gennemsigtigt, at hver gydebanke højst vil stuve vandstanden 5 cm ved gydebankens begyndelse (opstrøms) og at opstuvningszonen maksimalt vil være 25 meter (5 cm ved gydebankens begyndelse, 2½ cm opstuvning 12½ meter opstrøms, og udlignet ca. 25 meter opstrøms).

Figur 8

En landmålerstok med afsatte mærker for den ønskede vandstand er et simpelt og godt redskab til at sikre sig, at vandstanden holdes på det ønskede niveau.

Her er der sat en plastikstrip ved vandstanden inden restaureringen og en anden strip 5 cm over, som markerer den aftalte opstuvning ved en gydebanke.

Figur 9

Principskitse for, hvordan man vha. landmålerstokke med markeringer af vandstandsforholdene kan sikre sig, at man ikke påvirker opstrøms beliggende områder, når man udlægger en eller flere gydebanker.

Mellem gydebankerne udlægges der spredte større sten (300-700 mm) på strækningen. Disse sten skal primært fungere som skjulesten for fisk og smådyr, men skal også bidrage til at forøge vandhastigheden og sikre brinken mod nedskridning.

Der udlægges 1-2 sten pr. løbende meter bred, i alt ca. 40 m³.

De største sten, Ø 5-700 mm, udlægges langs kanten således, at brinken og skråningsanlægget sikres mod nedskridning.

Desuden udlægges sten, Ø 300-500 mm i strømrønden, hvilket vil forøge den fysiske variation og sikre skjul for ørreder, samt levesteder for invertebrater.

Udlægning af skjulesten påvirker ikke vandløbets vandafledningsevne jf. anbefalinger fra DTU Aqua.

Note til udlægning af sten i vandløb:

Udlægning af skjulesten og sten til brinksikring vil bidrage til at overbrede vandløbsstrækninger indsnævres således at vandhastigheden nær bunden øges. Dette vil bidrage til at holde vandløbet fri for sand og fine sedimenter.

Efter udlægning af groft materiale vil vandløbets selvrensende evne være væsentligt forbedret. Det vurderes at tiltaget på sigt vil føre til en forbedring af afvandingsforholdene, da behovet for oprensninger reduceres.

Skjulestenene vil skabe varierede strømningsmønstre og bidrage til at holde gruset fri for sand. Erfaringsmæssigt medfører udlægning af skjulesten ikke vandspejlshævninger, da stenene fylder en relativt lille del af det vandførende tværsnit og der i øvrigt hurtigt vil erodere dybere strømrønder rundt om stenene, så det vandførende tværsnit bevares. Trods dette vil der være en risiko for at stenene kan samle grene mv., der driver med strømmen, og dermed potentielt give anledning til lokale vandspejlshævninger, der dog ofte vil være af kortere varighed og mest udprægede ved lave vandføringer.

Udover gydegrus og sten til skjul og brinksikring, vil vi udlægge dødt ved i vandløbet, idet netop dødt ved er uovertruffent for den spæde yngel at søge føde og skjule sig i, hvilket blandt andet har vist sig utallige gange under elektrofiskeri til bestemmelse af bestandsstørrelser.

Her ser man ofte en stor koncentration af yngel i dødt ved.

Vi vil på denne delstrækning 1 udlægge dødt ved efter de forhold, der gør sig gældende. Det vil sige ud fra erfarings- og forholdsmæssige hensyn tilgodese både vandløbets evne til at aflede vand og samtidig tilgodese de miljømæssige fordele ved udlægning af dødt ved.

Det døde ved fastgøres som udgangspunkt til brinken efter tre forskellige metoder, der alle tager udgangspunkt i de faktiske forhold og hensyntagen til det praktisk mulige.

Det drejer sig om fastgørelse af grene og kviste vha. pæle (à la faskin-teknikken, hvilket er den metode, vi har størst erfaring og succes med, idet vi bruger gaffelgrene til at fastgøre grene og stammer med), fastgørelse af større grene og stammer med kæde fra brinken, og endelig delvis overskæring af stammer, hvorved kronerne kommer til at ligge i vandløbet.

Der vil naturligvis blive taget hensyn til størrelsen af vandløbet og skulle udlægningen af dødt ved ikke have den effekt, vi forventer, eller der på anden vis viser sig at være udfordringer fremadrettet, kan det døde ved fjernes.

Økonomi

Projektet kan kun realiseres, hvis der er finansiering via Gruspuljen. Gruspuljen afholder alle udgifter i forbindelse med indkøb af materialer til projektet. Indkøb af ca. 6 kubikmeter gydesubstrat inkl. levering til en samlet værdi af ca. 4.000.- kr (ekskl. moms).

Indkøb af ca. 40 kubikmeter skjulesten inkl. levering til en samlet værdi af ca. 21.000.- kr (ekskl. moms). Pris i alt for projektet, beløber sig til 25.000.- kr (ekskl. moms).

Udlægningen vil ske ved hjælp af engagement fra "de frivillige" fra Lystfiskeriforeningen for Nykøbing Falster og Omegn, og Den sjællandske Grusbande.

Det vil i den forbindelse være ønskeligt, hvis Guldborgsund Kommune vil hjælpe med til at lægge gydegruset ned i vandløbet, samt deltage med maskinkraft til fordeling af skjulesten langs vandløbet således, at de frivillige derefter kan rette gydegruset til og lægge skjulesten til rette.

Forhåndstilladelse fra Lodsejer.

Vi har haft en fin dialog med lodsejeren og vi har desuden haft en god snak med Guldborgsund Kommune.

Begge parter ser positivt på projektet, ikke mindst på baggrund af det lokale frivillige initiativ, samt det faktum, at der er blevet registreret stor gydeaktivitet på strækningen.

Tidshorisont

På vegne af Lystfiskeriforeningen for Nykøbing Falster og Omegn, og Grusbanden, vil vi gerne have udført projektet i sensommeren 2023.

I denne periode er der normalt tørt og forholdene for at færdes med maskiner/trillebører er normalt gode.

Samtidigt er det også vigtigt at projektet udføres inden der er optræk af gydende havørreder.

Med venlig hilsen,

**Lystfiskeriforeningen for Nykøbing
Falster og Omegn.**

v/formand
Allan Hansen
Hjortebjerg 16
4800 Nykøbing F
tlf. 29 85 38 52
E-mail: nidkaer@gmail.com

**Den sjællandske Grusbande,
Vand- og fiskepleje,**

v/bandedeleder.
Rune Hylby,
Kvarmløsevej 28,
4340 Tølløse,
tlf. 25364280,
mail: runehylby@gmail.com.